

Ing. Josef H l a d í k, VÚHU

Příslušnost státní organizace ke správě vynálezů

Zákon č. 84/1972 Sb. o objevech, vynálezech, zlepšovacích návrzích a průmyslových vzorech, platný od 1. ledna 1973, obsahuje ustanovení o správě národního majetku, čímž byla dovršena soustava státní péče o plánovitě a celospolečenské využívání výsledků tvůrčí činnosti.

Národním majetkem jsou vynálezy, na něž byla udělena socialistická forma ochrany, to je autorské osvědčení. Využívat tohoto národního majetku mohou všechny socialistické organizace. Povinností státních organizací, které jsou správci tohoto majetku, je zajišťovat ve spolupráci s autory co nejrychlejší a nejširší využívání vynálezů a již od podání přihlášky činit opatření nutná k zajištění využití a ochraně vynálezu.

I když právo státu k využití vynálezu realizují všechny socialistické organizace, k výkonu práv a povinností vyplývajících ze správy vynálezu je příslušná jednotlivá socialistická organizace.

Proto zákon č. 84/1972 Sb. o objevech, vynálezech, zlepšovacích návrzích a průmyslových vzorech vymezuje příslušnost těchto organizací ke správě. Článek se zabývá příslušností státní organizace ke správě vynálezů, která je vymezena v § 50 odst. 1, věta první zákona č. 84/1972 Sb.: Vynálezy vytvořené autorem nebo některým ze spoluautorů v pracovním poměru ke státní organizaci, nebo za její hmotné podpory, spravuje tato organizace.

Z § 28 písmeno a) zákona vyplývá, že na takto vytvořené vynálezy se výhradně uděluje autorské osvědčení. Někdy se takto vytvořený vynález nazývá "podnikový vynález", i když zákon č. 84/1972 Sb. toto označení neužívá.

Za vynálezy vytvořené v pracovním poměru se považují vynálezy vytvořené při plnění úkolů z pracovního, členského nebo jiného obdobného vztahu k organizaci, nebo v přímé souvislosti s plněním úkolů z uvedených vztahů. Zjištění, zda se v konkrétním případě jedná o vynález vytvořený v pracovním poměru, je závislé na posouzení úkolů autora nebo

spoluautora tak, jak je stanoví organizační řád, popis pracovní funkce, nebo v jeho rámci stanovený konkrétní pracovní úkol a na posouzení předmětu vynálezu. Za vynález vytvořený v pracovním poměru se považuje i takový vynález, který byl vytvořen několika spoluautory, pokud jeden ze spoluautorů jej vytvořil při plnění úkolů z pracovního vztahu k organizaci nebo v přímé souvislosti s jejich plněním.

Hmotnou podporou se rozumí pomoc organizace, kterou poskytla k vytvoření vynálezu. Může jít o poskytnutí strojního zařízení, laboratoře, materiálu, finanční pomoci atd. Není rozhodující, jakou hodnotu a povahu tato pomoc má. Rovněž není rozhodující, zda autor nebo některý ze spoluautorů je či není v pracovním poměru k organizaci poskytující hmotnou podporu a v případě, že je v pracovním poměru k této organizaci, není rozhodující, že vynález nebyl vytvořen jako pracovní úkol ani s ním není v přímé souvislosti.

U vynálezů vytvořených v pracovním poměru ke státní organizaci, nebo za její hmotné podpory, vyplývá pro autora povinnost, v případě že sám podává přihlášku vynálezu u Úřadu pro vynálezy a objevy, uvědomit organizaci o podání přihlášky vynálezu a zároveň jí předat jedno vyhotovení přihlášky včetně popisu a výkresů. Jestliže autor tak neučinil, organizace na něm musí požadovat dodatečné splnění této jeho právní povinnosti. Pokud by autor tomuto požadavku organizace nevyhověl, je třeba to urychleně oznámit Úřadu pro vynálezy a objevy, který sám zašle organizaci jedno vyhotovení přihlášky.

Jestliže však autor nevyužije svého práva na autorskou ochranu vynálezu, vytvořeného v souvislosti s jeho pracovním poměrem, nebo na který obdržel od organizace hmotnou podporu a nepřihlásí vynález ve lhůtě dvou měsíců ode dne, kdy organizaci o vytvoření vynálezu vyrozuměl, nebo kdy to organizace sama zjistila, je třeba zajistit ochranu takto vytvořeného vynálezu tím, že přihlášku vynálezu jménem autora podá organizace a o jejím podání písemně vyrozumí autora.

Organizace, k níž byl vynález vytvořen autorem nebo některým ze spoluautorů v pracovním poměru, nebo za její hmotné podpory, předkládá u takto vytvořených vynálezů Úřadu pro vynálezy a objevy zprávu o výsledcích předběžného průzkumu novosti, zhodnocení uskutečnitelnosti, účinku a hospodářské využitelnosti předmětu přihlášky vynálezu.

Spory o tom, zda vynález vytvořil autor nebo některý ze spoluautorů v pracovním poměru k organizaci, nebo za její hmotné podpory, projednávají a rozhodují soudy.

Závěrem je třeba připomenout, že na vynálezy, jejichž majitelem se podle § 53 odst. 4 zákona č. 84/1972 Sb. stala socialistická organizace (vynález, na který byl udělen patent a kterého nabyla organizace, mohou využívat všechny organizace, pokud Úřad pro vynálezy a objevy v dohodě s příslušným ústředním orgánem nepovolí výjimku), se nevztahuje ustanovení zákona o správě, neboť tyto vynálezy nejsou národním majetkem ve smyslu ustanovení § 6 odst. 1 zákona, a ustanovení § 50 zákona na tyto případy nedopadá.

S h r n u t í

Příslušnost státní organizace ke správě vynálezů

Zákon č. 84/1972 Sb. zavádí institut správy vynálezů. Článek se zabývá příslušností státní organizace ke správě vynálezu. Státní organizace spravuje ty vynálezy, které vytvořil autor nebo některý ze spoluautorů v pracovním poměru k této státní organizaci, nebo za její hmotné podpory.

Р е з ю м е

Разграничение компетенции государственной организации выступать в качестве управляющей по части изобретений

Законом № 84/1972 Собрания узаконений и распоряжений предусматривается введение практики управления по части изобретений. Статья посвящена изложению порядка назначения государственных организаций управляющими по части изобретений. Государственная организация уполномочена управлять изобретениями, создававшимися автором или кем-нибудь из соавторов изобретения в рамках их трудовых отношений к этой государственной организации или при ее материальном содействии.

Zusammenfassung

Zuständigkeit der Erfindungsverwaltung

Mit dem Gesetz Nr 84/1972 (Sammlung der Gesetze und Verordnungen) wird eine Verwaltung der Erfindungen eingeführt. Die vorliegende Abhandlung befasst sich mit der Zuständigkeit der Staatlichen Erfindungsverwaltung. Sie verwaltet die vom Autor oder von einem der Mitautoren im Arbeitsverhältnis oder mit ihrer materiellen Unterstützung gemachten Erfindungen.

Sovětské kolesové rypadlo ERP-1250 16/1

V sovětském odborném tisku je uvedena informace o novém kolesovém rypadle ERP - 1250 16/1. Toto rypadlo odpovídá přibližně našemu typu rypadla KU 300 (TC-1), proto s jeho parametry seznamujeme čtenáře.

Rypadlo ERP - 1250 je prvním ze série strojů určených pro dobývání tvrdých hornin a uhlí se specifickým rypným odporem do 180 N/cm^2 (18 kp/cm^2). Při vývoji tohoto stroje byla stanovena řada úkolů, jejichž vyřešení by umožnilo zajistit spolehlivý provoz rypadla v nejsložitějších důlně-geologických podmínkách:

- zajistit dobývání uhelného masívu bez použití trhacích prací s řeznou silou do:

$$K_P = 150 + 180 \text{ N/cm}^2 \quad (15 + 18 \text{ kp/cm}^2)$$

- řešení otázky selektivního dobývání řezu s úklonnými vrstevami
- snížení dynamického zatížení na hlavní uzly stroje při dobývání tvrdých hornin a v důsledku toho zvýšení spolehlivosti
- snížení vibrací
- snížení prašnosti na pracovištích.

Technická charakteristika kolesového rypadla ERP - 1250 16/1:

1. technická výkonnost při specifické řezné síle:

180 N/cm^2 (18 kp/cm^2)	-	$1000 \text{ m}^3/\text{h}$
150 N/cm^2 (15 kp/cm^2)	-	$1250 \text{ m}^3/\text{h}$
70 N/cm^2 (7 kp/cm^2)	-	$2500 \text{ m}^3/\text{h}$

2. průměr kola

6,5 m

3. počet korečků	9
počet mezibřítů	9
4. obsah korečků s 50 % mezikruží	640 l
5. počet otáček kola	8,5 ot/min
6. maximální dosah kola	24,6 m
7. výška řezu	+ 17 m
8. hloubka řezu	- 1 m
9. šířka bloku	26 m
10. instalovaný výkon	750 kW
11. hmotnost stroje	1040 t

Rypadlo je vybaveno automatickým zařízením AURE-1D, ke kterému patří:

- regulátor IR - programové zařízení, určené pro automatickou regulaci rychlosti otoče kolesového výložníku v závislosti na úhlu otoče s cílem zachování stálého výkonu rypadla (snížení srpovité ztráty)
- aparatura "Otkos-1" a "Otkos-2" - programové zařízení, určené pro automatizaci procesu tvarování bočních svahů s úhly, zadávanými na základě půdních podmínek
- aparatura ADPE - programové řízení pohybů kola v řezu dle zadaných podmínek (hloubka třísky, výška lávky apod.).

Provozní zkoušky ukázaly, že kolesová rypadla ERP-1250 16/1 najdou uplatnění na lomech se složitými důlně-geologickými podmínkami a to jak s použitím, tak i bez trhacích prací.

Během přejímkových zkoušek pracovalo rypadlo v piliři s průměrnou hodnotou $K_p = 110 + 130 \text{ N/cm}^2$ ($11 + 13 \text{ kp/cm}^2$), přičemž prokázalo hodinovou výkonnost 1143 t/h.

Rypadlo stejného typu je uvedeno též v knize "Primeneni je rotor-nych ekskavatorov na dobyčnych i vskryšnych rabotach", Moskva 1972, avšak s odlišnými parametry pro hmotnost a instalovaný výkon. Obdobný typ uváděl i prof. Vladimirov z UkrNIIprojektu Kyjev ve své přednášce ve VÚRU Most s následujícími hodnotami:

ERP-1250:	70 N/cm^2 (7 kp/cm^2)	výkon motoru kola	320 kW
	140 N/cm^2 (14 kp/cm^2)	výkon motoru kola	500 kW
	210 N/cm^2 (21 kp/cm^2)	výkon motoru kola	800 kW

Ve všech informacích je uvedena jen jedna hodnota otáček kola

pokrač.								
dle Vladimirova								
N/cm ²		70			140			210
(kp/cm ²)		(7			14			21)
dle udaných parametrů								
N/cm ²				180	150	70		
(kp/cm ²)				(18	15	7)		

Při porovnání s ostatními typy kolesových rypadel (např. SRs 470) lze předpokládat, že se jedná o kolesové rypadlo s výkonem pohonu kola 500 kW.

Z uvedených hodnot měrných rypných sil a těžebních výkonností vyplývá, že kolesové rypadlo tohoto typu je vhodné pro těžké půdní podmínky a to jak na skrývkových, tak i na uhelných řezech.

Redakce

S h r n u t í

Sovětské kolesové rypadlo ERP-1250 16/1

Článek podává informaci o novém sovětském rypadle ERP-1250 16/1, které je konstruováno pro práci ve složitých podmínkách povrchového dobývání, zejména v podmínkách vyžadujících vysoké řezné síly $K_F = 150 \pm 180 \text{ N/cm}^2$ ($15 \pm 18 \text{ kp/cm}^2$).

Р е з ю м е

Советский роторный экскаватор ЕРП-1250 16/1

В статье дается описание нового роторного экскаватора ЕРП 1250 16/1 советского производства, специально предназначенного для открытой разработки месторождений со сложной горногеологической обстановкой и годного для применения прежде всего там, где потребуется развитие повышенных условий резания грунта.

Z u s a m m e n f a s s u n g

Sowjetischer Schaufelradbagger ERP-1250 16/1

Der Artikel gibt eine Übersicht über den neuen sowjetischen Bagger ERP-1250 16/1, der für Arbeiten unter komplizierten Bedingungen in Tagebauen konstruiert wurde, insbesondere unter Bedingungen, die grosse Schneidkräfte erfordern.